



LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. vasario 3 d. Nr. 21RE3-21 (AG3-212/24-2024)

Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas ir pranešėjas), Vaidos Jokubauskaitės, Danutės Kulikauskienės ir Svetlanos Sinkevičienės, sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., pareiškėjo atstovui advokatui Vitalijui Vitkovskiui,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrino administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. skundą atsakovui Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dėl sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėjas X. Y. (toliau – ir pareiškėjas) 2024 m. gruodžio 31 d. Lietuvos administracinių ginčų komisijai (toliau – LAGK) pateikė skundą „Dėl 2024 gruodžio 2 d. sprendimo Nr. [duomenys neskelbtini] panaikinimo“, kuriuo prašo panaikinti 2022 m. lapkričio 29 d. Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Viešosiose tvarkos biuro (toliau – atsakovas, PD) sprendimą Nr. [duomenys neskelbtini] „Dėl X. Y. leidimo laikyti (nešiotis) ginklus, naudotojo leidimo laikyti (nešiotis) ginklus, neterminuoto leidimo laikyti (nešiotis) ginklus ir Europos šaunamojo ginklo leidimo panaikinimo ir ginklų paėmimo“ (toliau – Sprendimas), paimitus ginklus gražinti pareiškėjui.

LAGK komisijos pirmininko 2024 m. gruodžio 31 d. rezoliucija Šiaulių skyriui pavesta spręsti skundo priėmimo klausimą, skundą priėmus, skirti pranešėją ir bylą nagrinėti skyriuje (b. l. 14).

Posėdžio metu pareiškėjas patikslino, kad skunde yra klaida, nes netiksliai nurodyta Sprendimo data – 2022 m. lapkričio 29 d., turėtų būti 2024 m. gruodžio 2 d.

Pareiškėjas nurodo, kad PD priėmė Sprendimą, kurio pagrindu X. Y. panaikintas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini], neterminuotas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini], Europos šaunamojo ginklo leidimas Nr. [duomenys neskelbtini], pareiškėjo tėvui Y. Y. išduoto naudotojo leidimo laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini].

Atsakovas priimtą Sprendimą grindžia 2024 m. lapkričio 12 d. Lietuvos Respublikos Valstybes saugumo departamento (toliau – VSD) raštu Nr. [duomenys neskelbtini] „Dėl informacijos pateikimo“ (toliau – VSD raštas, b. l. 29-30), kuriame nurodyta, kad X. Y. gali kelti grėsmę valstybės saugumui.

Pareiškėjas teigia, kad atsakovo Sprendimas formalus, neišsamus ir nemotyvuotas, gautos informacijos iš VSD vertinimas bei teisės aktų taikymas yra nepagrįstas ir neteisėtas. Atsakovas sprendime nenurodė išsamių motyvų ir argumentų, o tik pateikė sprendime išdėstytus formalius teiginius. Galima teigti, jog pagrįstų, patvirtinančių formalius teiginius įrodymų, kurie objektyviai patvirtintų Sprendimo pagrįstumą, pateikta nebuvo.

Akcentuoja konstitucines asmens teises ir laisves, nekaltumo prezumpciją, turinio prieš formą principą ir teigia, kad vien tik formaliai konstatuoti VSD rašte nurodytą formuluotę, kad VSD turi duomenų, *kad pareiškėjas gali kelti grėsmę valstybės saugumui*, nepakanka priimti neigiamą Sprendimą.

Pažymi, kad atsakovo Sprendime nėra nurodyti faktiniai duomenys, kuriais galima būtų konstatuoti, kad pareiškėjas, pareiškėjo tėvas Y. Y. ir jo buvęs darbdavys, buvęs UAB „[duomenys neskelbtini]“ direktorius E. P., pažeistų Lietuvos Respublikos bei tarptautinius įstatymus ir teisės aktus ir sukėlė grėsmę valstybės saugumui. Nėra pateikta faktinių duomenų, kad dėl pareiškėjo kaltės būtų neteisėtai panaudoti ginklai, šaudmenys, jų dalys, nurodyti daiktai būtų neteisėtai perduoti kitiems asmenimis, kad būtų pažeistos ginklų, šaudmenų ir jų dalių laikymo, gabenimo, nešiojimo ir naudojimo taisyklės, kad dėl pareiškėjo ir kitų nurodytų skunde asmenų veiksmų kilo ginkluotas konfliktas, buvo sukeltos riaušės ar įvykdytas sabotžas.

Atkreipia dėmesį, kad pagal susiformavusią tarptautinę ir nacionalinę teismų praktiką valstybės kompetentingos institucijos sprendimas turi būti grindžiamas neabejotiniais ir objektyviais duomenimis, bet ne subjektyviomis prielaidomis, asmeninėmis VSD tarnautojų ir jų pagalbininkų nuomonėmis bei įžvalgomis apie tai, kad pareiškėjo ar kito subjekto veiksmais gali būti pažeisti Lietuvos Respublikos užsienio politikos, nacionalinės ekonomikos, valstybės saugumo interesai.

Pareiškėjas laiko nepagrįstu pagrindu naikinti pareiškėjui leidimus laikyti (nešioti) B ir C kategorijų ginklus, jų šaudmenis dėl to, kad pareiškėjas, kaip UAB „[duomenys neskelbtini]“ akcininkas ir buvęs UAB „[duomenys neskelbtini]“ bei VŠĮ šaudymo klubo „[duomenys neskelbtini]“ darbuotojas, palaiko santykius (dalykinio/asmeninio pobūdžio) su E. P.

Pareiškėjo manymu, institucija negali remtis tik konsultacinio ir rekomenduojamo pobūdžio pažymomis bei informaciniais rastais, kurie iš principo atspindi kitos, šiuo atveju žvalgybos institucijos poziciją, kuri paremta tik hipoteze ir, galimai, tiksliniais neteisėtais veiksmais, paremta politiniu aspektu.

Subjektyviu atsakovo argumentu pareiškėjas įvardija tą aplinkybę, kad VSD turi duomenų, jog nors E. P. pasitraukė iš minėtų juridinių asmenų savininkų, dalininkų bei vadovo pareigų po to kai Muitinės kriminalinės tarnybos (toliau – MKT) Vilniaus skyrius 2021 m. birželio 1 d. pareiškė jam įtarimus dėl nusikalstamų vaikų (kontrabandos ir tarptautinių sankcijų pažeidimo) padarymo, tačiau ir toliau juose tebedirbo bei VSD vertinimu, buvo išlaikęs faktinę šitų subjektų veiklos kontrolę. Dėl pareiktų įtarimų E. P. nebegalėjo būti (ar neteko teisės būti) UAB „[duomenys neskelbtini]“ ir VŠĮ „[duomenys neskelbtini]“ ginklininku (ginklininko pareigų). Ginklininko pareigos šiuose subjektuose buvo perleistos X. Y.

Atkreipia dėmesį, kad šiuo metu Vilniaus apygardos teismas nagrinėja baudžiamąją bylą Nr. 1-116-1121/2024, kurioje kaltinimai padarius nusikalstamas veikas, numatytas Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso 5 str. 3 d. 199 str. 4 d. 123¹ str. 1 d. pareikšti buvusiam UAB „[duomenys neskelbtini]“ direktoriui E. P. ir juridiniam asmeniui UAB „[duomenys neskelbtini]“. Nors skunde pareiškėjas nurodo, kad dar nėra priimtas galutinis įsiteisėjęs (išteisinamasis ar apkaltinamasis) teismo baigiamasis aktas, tačiau atkreipė dėmesį, kad jau yra priimtas E.P. palankus sprendimas.

Skunde išsakyta nuomonė, kad sprendžiant iš to, kas buvo pateikta atsakovo rašte, galima būtų susidaryti įspūdį, jog Lietuvoje gyvenantys asmenys, kurie savo socialinėje aplinkoje gyvena, dirba, mokosi ar bendrauja su įtariamaisiais, kaltinamaisiais, teisiamaisiais, nuteistaisiais išteisintaisiais, ar turintys savo nuomonę – be teismo sprendimo gali kelti grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui. Pareiškėjo bendravimas su buvusiu darbdaviu E. P. buvo bendražmogiškas ir dalykiškas, tapatinti pareiškėją prie neįrodytų galimų grėsmių valstybei, kurias imperatyviai rekomendaciniame rašte nurodė VSD, būtų amoralu, neteisėta ir žalinga tiek pačiam pareiškėjui, tiek valstybei.

Pažymi, kad pareiškėjas yra jauno amžiaus, išsilavinęs, šiuo metu studijuoja Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute 3 kurse, teigiamai charakterizuojamas, nepriekaištingos reputacijos, profesionalus sportininkas (šaulys), Lietuvos rinktinės narys, medžiotojas bei verslininkas. Pareiškėjas nuo 2024 m. balandžio 1 d. nebedirba UAB „[duomenys neskelbtini]“, o nuo 2024 m. birželio 6 d. nebedirba ir VŠĮ „[duomenys neskelbtini]“.

Teigiama, kad tikrovės neatitinkantys VSD pranešimai ir atsakovo sprendimai yra žalingi pareiškėjui, daro turtinę ir neturtinę žalą, kenkia pareiškėjo asmeniniam gyvenimui, studijoms, profesinei karjerai.

Mano, kad atsakovas nesivadovavo gero administravimo ir atsakingo valdymo principais. Tiek atsakovas, tiek VSD nebuvo objektyvūs ir nešališki, nesilaikė protingumo, proporcingumo ir teisingumo principų. Teigia, jog atsakovo sprendimas, kuriame nustatytas pareiškėjo nepatikimumas, iš esmės buvo konstatuotas remiantis vien neigiama, konkretaus VSD tarnautojo įžvalga, bet ne objektyvia ir kategoriška faktais patvirtinta išvada, kurioje būtų nustatyti konkretūs faktai. Pateiktą VSD išvadą galima būtų laikyti kompromituojančios informacijos apie pareiškėją ir jo aplinką nuomone, kuri turi būti laikytina tik prielaida ir nepatikima informacija.

Atsakovas formaliai perkėlė VSD nuomonę-išvadą apie pareiškėją neįvertindamas visų duomenų visumos bei šio sprendimo atitikties proporcingumo, teisėtumo ir duomenų patikimumo principams.

Teigiama, kad atsakovas, vadovaujantis teisingumo ir „*in dubio pro reo*“ principais turėjo visapusiškai ištirti ir išnagrinėti įrodymus, priešingu atveju, nepašalinus abejonių ir prieštaravimų, atsiranda realus pagrindas pažeisti principą – teisę į teisingą teismą ir preziumuojant asmens kaltę, bei pernešant įrodinėjimo kaltę pačiam asmeniui.

Nurodoma, kad individualiam administraciniam aktui keliamas motyvuotumo reikalavimas, administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Teismų praktikoje taip pat pažymima, kad individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškūs tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas.

Atsakovas atsiliepimu nesutinka su skundu ir prašo jį atmesti.

Atsiliepime (b. l. 21-23) nurodoma, kad 2024 m. gegužės 22 d. PD Viešosios tvarkos biuro Licencijavimo valdyboje pareiškėjui leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini]. 2023 m. gegužės 25 d. Panevėžio apskrities vyriausiąjame policijos komisariate (toliau – Panevėžio VPK) išduotas neterminuotas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini] ir 2023 m. liepos 4 d. išduotas Europos šaunamojo ginklo leidimas Nr. [duomenys neskelbtini] ir 2023 m. liepos 24 d. išduotas naudotojo leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini] naudotis tėvo Y. Y., gim. [duomenys neskelbtini], ginklais. Y. Y. 2023 m. liepos 20 d. išduotas naudotojo leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini] naudotis X. Y. ginklais. Pareiškėjo vardu buvo registruoti šaunamieji ginklai, iki 2025 m. sausio 13 d. visi ginklai realizuoti.

2024 m. lapkričio 12 d. PD buvo gautas Lietuvos Respublikos Valstybės saugumo departamento raštas Nr. [duomenys neskelbtini] (su žyma „slaptai“) „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodyta, kad X. Y. gali kelti grėsmę valstybės saugumui. Rašte buvo nurodyta, kad pareiškėjas, kaip UAB „[duomenys neskelbtini]“ akcininkas ir buvęs UAB „[duomenys neskelbtini]“ bei VŠĮ šaudymo klubo „[duomenys neskelbtini]“ darbuotojas, palaiko santykius (dalykinio/asmeninio pobūdžio) su E. P. Pareiškėjas yra įsteigęs UAB „[duomenys neskelbtini]“, valdo 100 proc. jos akcijų ir šiuo metu jai vadovauja. Taip pat dirbo UAB „[duomenys neskelbtini]“ ir VŠĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ bei buvo minėtų subjektų ginklininkas. VSD rašte pažymėta, kad nors E. P. pasitraukė iš minėtų juridinių asmenų savininkų ir dalininkų bei vadovų pareigų po to kai MKT Vilniaus skyrius 2021 m. birželio 1 d. pareiškė jam įtarimus dėl nusikalstamų veikų (kontrabandos ir tarptautinių sankcijų pažeidimo) padarymo, tačiau ir toliau juose tebedirbo bei, VSD vertinimu, buvo išlaikęs faktinę šių subjektų veiklos kontrolę. Dėl pareikštų įtarimų E. P. nebegalėjo būti (ar neteko teisės eiti) UAB „[duomenys neskelbtini]“ ir VŠĮ „[duomenys neskelbtini]“ ginklininku (ginklininko pareigų). Ginklininko pareigos šiuose subjektuose buvo perleistos X. Y. VSD duomenimis pareiškėjui įmonės steigimo ir licencijų, susijusių su ginklais veiklai policijoje gavimo klausimais, patarinėjo E. P., kuris pritarė sumanymui steigti naują įmonę ir leido naudotis patalpomis. Taip pat, E. P. padėjo ir konsultavo verslo ir ginklų prekybos klausimais, ieškant klientų, rinkų ir kt. Valstybės saugumo departamento vertinimu, X. Y. priklausančios UAB „[duomenys

neskelbtini]“ vykdyta veikla, jos sėkmė buvo visiškai priklausoma nuo E. P., kadangi visa informacija, susijusi su ginklų prekyba, taip pat ryšiai su ginklų pardavėjais ir pirkėjais buvo palaikomi ir kontroliuojami E. P.

Įvertinus turimą informaciją, VSD rašte išdėstė, kad X. Y. ryšiai ir vykdyta bendra veikla su E. P. gali kelti grėsmę valstybės saugumui.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.51 straipsnis numato, kad daiktus, turinčius ypatingą reikšmę Lietuvos Respublikos ūkiui, visuomenės ar valstybės saugumui, arba dėl kitų priežasčių (ginklai, smarkiai veikiančys nuodai ir kt.) galima įsigyti tikslai pagal specialius leidimus; tokių daiktų ir leidimų jiems įsigyti išdavimo tvarką nustato įstatymai.

Siekiant užtikrinti žmogaus, visuomenės ir valstybės saugumą Lietuvos Respublikoje ginklų ir šaudmenų apyvartą reglamentuoja Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas (toliau – GŠKĮ). GŠKĮ tikslas – reglamentuoti ginklų ir šaudmenų apyvartą ir taip užtikrinti žmogaus, visuomenės ir valstybės saugumą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo atsiliepiamu su skundu nesutinka.

Atsiliepime Valstybės saugumo departamentas (b. l. 28-29) nurodo, kad VSD nuomone, skundžiamas Sprendimas yra priimtas pagal PD kompetenciją, vadovaujantis galiojančiais Lietuvos teisės aktais, yra teisėtas ir pagrįstas tiek objektyviais duomenimis, tiek teisės aktų nuostatomis, priimtas įvertinus visus turimus duomenis apie pareiškėją, yra proporcingas ir atitinkantis šalies nacionalinio saugumo interesus.

GŠKĮ 17 straipsnio, numatančio teisės įsigyti ir turėti ginklus ir šaudmenis apribojimus, 1 dalies 11 punkte nustatyta, kad šio straipsnio 1 dalyje įvardytų ginklų negali įsigyti ir turėti leidimo prašantis fizinis asmuo, apie kurį VSD turi duomenų, kad jis gali kelti arba kelia grėsmę valstybės saugumui. Šiuos duomenis VSD perduoda policijos įstaigai. Analogiškas pagrindas numatytas ir GŠKĮ 40 straipsnio 1 dalies, numatančios išduotų leidimų nešiotis ir leidimų laikyti atitinkamus ginklus panaikinimo pagrindus, 13 punkte. Policijos įstaiga, remdamasi patikrinimo rezultatais (įvertinusi iš VSD gautus duomenis), priima sprendimą išduoti leidimą ar jo neišduoti ir (ar) panaikinti išduotą leidimą GŠKĮ numatytais pagrindais.

Nagrinėjamoju atveju būtent tai ir buvo padaryta skundžiamu Sprendimu. Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad kontržvalgybos uždavinys – prognozuoti, nustatyti ir šalinti rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes valstybės nacionaliniam saugumui. VSD, kaip viena iš žvalgybą (kontržvalgybą) vykdančių institucijų vadovaudamasi GŠKĮ 17 straipsnio 1 dalies 11 punktu, 2024 m. lapkričio 12 d. raštu Nr. [duomenys neskelbtini] pateikė vertinimą, kad pareiškėjo ryšiai ir vykdyta veikla gali kelti grėsmę valstybės saugumui.

Atkreipia dėmesį, kad GŠKĮ 17 straipsnio 1 dalies 11 punkte formuluojama sąvoka „gali grėsti“. Nei GŠKĮ, nei kiti teisės aktai neapibrėžia, ką reiškia sąvoka „gali grėsti“. Taigi, jos turinio atskleidimas, taip pat taikymas konkrečiu atveju, yra teisės aiškinimo ir taikymo dalykas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. birželio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-858-1810/2010 ir kt.). Sprendžiant dėl asmens keliamo pavojaus valstybės saugumui galimybės, atliekamas iš esmės perspektyvinis (į ateitį nukreiptas) vertinimas. Tai lemia, kad tam tikras situacijos prognozavimas šiuo atveju yra neišvengiamas. Tai reiškia, kad grėsmės valstybės saugumui pagrindas neturi būti nuodugnai ir neginčytinai įrodomas, patvirtinant atliktus veiksmus surinktais ir teisme ištirtais įrodymais. Jeigu kompetentingos valstybės institucijos turėtų įrodymų apie asmens atliekamus, planuojamus atlikti arba realiai galimai atliktus valstybės nacionaliniam saugumui grėsmingus veiksmus, kitas kriminalinio pobūdžio veikas, tuomet būtų sprendžiama dėl visiškai kitokio pobūdžio teisinių pasekmių – baudžiamosios atsakomybės taikymo. Šiuo atveju taikyta priemonė ir priimtas skundžiamas PD Sprendimas yra labiau prevencinio, nei baudžiamojo pobūdžio priemonė. Sutiktina, kad asmens galimos grėsmės valstybės saugumui vertinimas negali būti grindžiamas vien tik spėjimas ir įtarimais. Jis turi būti paremtas nustatytais faktais, ypač anksčiau atliktais asmens veiksmais, nustatytais ryšiais, jų pobūdžiu. Būtent jų pagrindu ir galima daryti išvadą, ar yra pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui galimybė.

VSD vertinimu, 2024 m. lapkričio 12 d. VSD raštu Nr. [duomenys neskelbtini] išdėstyta informacija, kurios pagrindu ir buvo priimtas skundžiamas PD Sprendimas, yra pakankama konstatuoti pareiškėjo galimai keliamą grėsmę valstybės saugumui. Atsižvelgiant į tai, kad dalis šiame rašte išdėstytos informacijos yra išlaptinta Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka, LAGK teikiamas šio rašto išrašas. Nagrinėjamu atveju išlaptinta informacija, teikta atsakovui (PD) detalizuoja, sukonkretina ir papildo neįslaptintus duomenis, papildomai pagrindžia skundžiamą Sprendimą. Pastebėtina, kad teisės aktai nenumato draudimo administracinėje procedūroje remtis išlaptinta informacija. Galimi atvejai, kai vykstant administracinei procedūrai, tiek teismo procesui, būtina neatskleisti atitinkamam asmeniui kai kurios informacijos, visų pirma, dėl privalomų su valstybės saugumu susijusių priežasčių (pvz. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2008 m. rugsėjo 3 d. sprendimas *Kadi ir Al Barakaat International Foundation prieš Tarybą ir Komisiją*, C- 402/05 ir C-415/05). VSD nuomone, priimant skundžiamą Sprendimą, nebuvo pažeisti Lietuvos įstatymai ar kiti teisės aktai, viešojo administravimo subjektas (PD) neviršijo kompetencijos, taip pat PD Sprendimu nebuvo nepagrįstai suvaržytos Pareiškėjo teisės bei laisvės. Kadangi apie pareiškėją yra duomenų, kad jis gali kelti grėsmę valstybės saugumui, jo asmeniniai interesai (siekis turėti neterminuotus leidimus laikyti (nešiotis) ginklus ir, atitinkamai, galimybę laikyti ir nešiotis ginklus) negali būti aukščiau Lietuvos valstybės saugumo. PD Sprendimas priimtas tinkamai įvertinus visas faktines aplinkybes ir taikytinas teisės aktų nuostatas.

Skundas atmestinas.

Ginčas byloje kilo dėl atsakovo Sprendimo, kuriuo pareiškėjui panaikintas leidimas laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini], neterminuoto leidimo laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini], Europos šaunamojo ginklo Nr. [duomenys neskelbtini], Y. Y. išduoto naudotojo leidimo laikyti (nešiotis) ginklus Nr. [duomenys neskelbtini], teisėtumo. Šio Sprendimo pagrindu iš Pareiškėjo paimti jam priklausantys ginklai, šaudmenys, kurie realizuoti nustatyta tvarka.

Nustatyta, kad 2024 m. lapkričio 12 d. PD gavo VSD raštą Nr. [duomenys neskelbtini] (su žyma „slaptai“) „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame pateikta atitinkama informacija apie pareiškėją, jo ryšius su kitais asmenimis, nurodomos faktinės aplinkybės, kurios buvo pagrindas išvada, kad pareiškėjas gali kelti grėsmę valstybės saugumui.

VSD rašte nurodyta, kad VSD duomenimis, X. Y., kaip UAB „[duomenys neskelbtini]“, į. k. [duomenys neskelbtini], akcininkas ir buvęs UAB „[duomenys neskelbtini]“, į. k. [duomenys neskelbtini], bei VšĮ Šaudymo klubo „[duomenys neskelbtini]“ darbuotojas, palaiko santykius (dalykinio / asmeninio pobūdžio) su E. P. Pažymima, jog MKT Vilniaus skyrius buvusio UAB „[duomenys neskelbtini]“ akcininko, šios įmonės vadovo bei darbuotojo E. P. atžvilgiu atlieka ikiteisminį tyrimą Nr. [duomenys neskelbtini] dėl galimai įvykdytų nusikalstamų veikų, susijusių su tarptautinių sankcijų pažeidimais. Lietuvos subjektų dalyvavimas sankcijų apėjimo schemose, tiekiant sankcionuotas prekes į Rusiją, yra nesuderinamas su Lietuvos nacionalinio saugumo interesais bei gali daryti žalą šalies, kaip ES narės, reputacijai ir patikimumui.

VSD vertinimu, UAB „[duomenys neskelbtini]“ buvusio vadovo ir savininko E. P. sukurta schema importuoti iš Rusijos ir eksportuoti į ją ginklus per Kirgiziją, padėjusi apeiti Europos Sąjungos taikomas sankcijas Rusijai, prieštarauja esminiam sankcijų tikslui – riboti Rusijos karinę galią ir neprisidėti prie jos neteisėtų karinių veiksmų. VSD vertinimu, Rusijos karinio potencialo stiprinimas kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui, o Rusijos karinė galia išlieka pagrindiniu jos įtakos išlaikymo užsienyje įrankiu. Kadangi Rusijos karinė galia iš esmės grindžiama Rusijos karinės pramonės pajėgumais, todėl Europos Sąjungos tikslas riboti Rusijos karinę galią negali būti pasiektas atsietai nuo Rusijos karinei pramonei taikomų ribojimų. VSD vertinimu, net ir netiesioginis, bet sistemingas ir verslo tikslais vykdytas Rusijoje pagamintų ginklų importas prisidėjo prie Rusijos karinės pramonės vystymo bei karinės galios stiprinimo ir, atitinkamai, didino grėsmes regioniniam saugumui, todėl tokia veika yra nesuderinama su Lietuvos nacionalinio saugumo interesais ir galėjo sukelti poveikį ne tik Lietuvos, bet ir sąjungininkų gynybos ir saugumo interesams, kurių užtikrinimas yra aukščiausias bet kurios valstybės vidaus ir užsienio politikos tikslas.

X. Y. yra įsteigęs UAB „[duomenys neskelbtini]“, valdo 100 proc. jos akcijų (pakartotinai nuo 2023 m. rugsėjo 26 d. ir šiuo metu jai vadovauja. Nuo 2022 m. vasario 2 d. iki 2024 m. balandžio 1 d. dirbo UAB „[duomenys neskelbtini]“ (2024 m. rugsėjo 19 d. Vilniaus apygardos teismo nutartimi UAB „[duomenys neskelbtini]“ yra iškelta bankroto byla ir paskirtas bankroto administratorius) ir nuo 2022 m. rugpjūčio 1 d. iki 2024 m. birželio 6 d. dirbo VšĮ „[duomenys neskelbtini]“ bei buvo minėtų subjektų ginklininkas.

Pažymima, kad, nors E. P. pasitraukė iš minėtų juridinių asmenų savininkų ir dalininkų bei vadovų pareigų, po to, kai MKT 2021 m. birželio 1 d. pareiškė jam įtarimus dėl nusikalstamų veikų (kontrabandos ir tarptautinių sankcijų pažeidimo) padarymo, tačiau ir toliau juose tebedirbo, bei, VSD vertinimu, buvo išlaikęs faktinę šių subjektų veiklos kontrolę. Dėl pareiktų įtarimų E. P. nebegalėjo būti (ar neteko teisės eiti) UAB „[duomenys neskelbtini]“ ir VšĮ „[duomenys neskelbtini]“ ginklininku (ginklininko pareigų). Ginklininko pareigos šiuose subjektuose buvo perleistos X. Y.

Pažymėtina, kad 2024 m. gegužės 8 d. VšĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ buvo neišduota licencija vykdyti veiklą, susijusią su ginklų, šaudmenų, jų dalių ir ginklų priedėlių importu ir eksportu, prekyba civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis ir ginklų nuoma, bei panaikinta išduota licencija užsiimti tirų, šaudyklų eksploatavimu dėl sąsajų su E. P., jo faktiniu vadovavimu bei netiesiogine kontrole, VSD vertinimu, galinčia kelti grėsmę valstybės saugumui. VSD duomenimis, X. Y. įmonės steigimo ir licencijų, susijusių su ginklais veiklai policijoje gavimo klausimais, patarinėjo E. P., kuris pritarė sumanymui steigti naują įmonę ir leido naudotis patalpomis. UAB „[duomenys neskelbtini]“ fizinė darbo vieta yra adresu: [duomenys neskelbtini], ten pat, kur yra registruota bei iki bankroto bylos iškėlimo veikė UAB „[duomenys neskelbtini]“, taip pat veikia VšĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“. UAB „[duomenys neskelbtini]“ veiklą šiuo adresu vykdo patalpų nuomos su UAB „[duomenys neskelbtini]“, į. k. [duomenys neskelbtini], kurios savininkė nuo 2019 m. gruodžio 17 d. yra E. P. sesuo E. D., pagrindu. VSD duomenimis, steigiant įmonę UAB „[duomenys neskelbtini]“ buvo susitarta, kad X. Y. bus jos direktorius, o įmonės akcininku bus to paties VšĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ narys A. D., kuris turėjo skirti pinigų įmonės veiklai. Įmonės steigimo ir registravimo darbus atliko X. Y., kuris 2023 m. rugsėjo 26 d. savo akcijas perdavė A. D. Patarajam nevykdant susitarimo ir neskiriant sutartos pinigų sumos įmonės apyvartinei veiklai užtikrinti, buvo nuspręsta akcijas susigrąžinti ir veiklą tęsti be A. D. 2023 m. lapkričio 6 d. įmonės akcijos buvo grąžintos (perregistruotos) X. Y. X. Y. verslo ir ginklų prekybos klausimais, ieškant klientų, rinkų ir kt., padėjo ir konsultavo E. P., su kuriuo ateityje X. Y. ketino sudaryti konsultacinę sutartį. Sutartį oficialiai buvo planuojama sudaryti su MB „[duomenys neskelbtini]“, kurios dalyvis ir vadovas yra E. P.

Taip pat VSD rašte teigiama, kad iki turėto leidimo laikyti ginklus [duomenys neskelbtini] bei licencijų prekiauti civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis Nr. [duomenys neskelbtini] ir verstis ginklų taisymu, ginklų ir šaudmenų perdirbimu Nr. [duomenys neskelbtini] panaikinimo, UAB „[duomenys neskelbtini]“, naudodamasi E. P. pagalba, buvo įvykdžiusi keletą sandorių – pirko ginklus (pistoletus „Glock“) iš Austrijos įmonės „[duomenys neskelbtini]“ bei į Turkiją bendrovei „[duomenys neskelbtini]“ ruošėsi eksportuoti iš Latvijos bendrovės „[duomenys neskelbtini]“ nupirktus šovinius. Pats E. P. tiesiogiai šių sandorių vykdyti negalėjo, kadangi jis ir toliau tebėra įtariamasis anksčiau minėtų nusikalstamų veikų, susijusių su ginklų gabenimu, padarymu. Minėtos užsienio bendrovės yra ilgametės E. P. verslo partnerės, ne kartą anksčiau vykdžiusios sandorius su jam priklausiusia, ir, VSD vertinimu, faktiškai jo tebevadovaujama UAB „[duomenys neskelbtini]“.

VSD rašte taip pat pateikiama informacija, kad PD 2023 m. gruodžio 27 d. priėmus sprendimą panaikinti UAB „[duomenys neskelbtini]“ turėtą leidimą laikyti ginklus [duomenys neskelbtini] bei licencijas prekiauti civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis Nr. [duomenys neskelbtini] ir ginklų taisymui, ginklų ir šaudmenų perdirbimui Nr. [duomenys neskelbtini], buvo pamėginta veiklą tęsti VšĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ pagrindu. 2024 m. gegužės 8 d. PD atsisakius išduoti prašomas licencijas verstis ginklų, šaudmenų, jų dalių ir ginklų priedėlių importu ir eksportu, prekyba civilinėje apyvartoje ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis bei ginklų nuoma ir panaikinus išduotą licenciją Nr. [duomenys neskelbtini] eksploatuoti

tirus, šaudyklas, išduotus leidimus laikyti ginklus [duomenys neskelbtini] ir [duomenys neskelbtini] bei priėmus sprendimą paimti saugojimui VŠĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ vardu registruotų daugiau nei 100 vnt. veikiančių bei visiškai netinkamų naudoti ginklų, tęsti komercinės veiklos pasinaudojant VŠĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ tapo neįmanoma. Pažymima, jog po minėto PD sprendimo X. Y. 2024 m. gegužės mėn. nusipirko apie 30 vnt. veikiančių, VŠĮ ŠK „[duomenys neskelbtini]“ vardu registruotų ginklų. Daroma išvada, kad, tikėtina, jog tokiu būdu X. Y. gali mėginti tęsti veiklą, neturėdamas tam reikalingos licencijos.

Vienas iš pareiškėjo skundo argumentų yra tas, kad pareiškėjas nėra padaręs pavojingų visuomenei veikų, nėra pažeidęs Lietuvos Respublikos bei tarptautinių įstatymų. Nėra faktinių duomenų, kad dėl pareiškėjo kaltės būtų neteisėtai panaudoti ginklai, šaudmenys, jų dalys, nurodyti daiktai būtų neteisėtai perduoti kitiems asmenimis, kad būtų pažeistos ginklų, šaudmenų ir jų dalių laikymo, gabenimo, nešiojimo ir naudojimo taisyklės, kad dėl pareiškėjo ir kitų nurodytų skunde asmenų veiksmų kilo ginkluotas konfliktas, buvo sukeltos riaušės ar įvykdytas sabotžas.

Visų pirma pažymėtina, kad VSD rašte, Sprendime konstatuota, kad pareiškėjas gali kelti grėsmę valstybės saugumui. Daroma prielaida, jog tam tikri pareiškėjo veiksmai, socialiniai ryšiai su kitais asmenimis yra tokie, kurie savo pobūdžiu, esant tam tikroms aplinkybėms, gali tiesiogiai padaryti žalos valstybės saugumui. Kaip teisingai atsiliepime pažymi VSD, sąvokos „gali kelti grėsmę“ turinio atskleidimas, taip pat taikymas konkrečiu atveju yra teisės aiškinimo ir taikymo dalykas. Komisija sutinka su VSD aiškinimu, kad sprendžiant dėl asmens keliamo pavojaus valstybės saugumui galimybės, atliekamas iš esmės perspektyvinis (į ateitį nukreiptas) vertinimas. Tai lemia, kad tam tikras situacijos prognozavimas šiuo atveju yra neišvengiamas. Tai reiškia, kad grėsmės valstybės saugumui pagrindas neturi būti nuodugnai ir neginčytinai įrodomas, patvirtinant atliktus veiksmus surinktais ir teisme ištirtais įrodymais. Jeigu kompetentingos valstybės institucijos turėtų įrodymų apie asmens atliekamus, planuojamus atlikti arba realiai galimai atliktus valstybės nacionaliniam saugumui grėsmingus veiksmus, kitas kriminalinio pobūdžio veikas, tuomet būtų sprendžiama dėl visiškai kitokio pobūdžio teisinių pasekmių – baudžiamosios atsakomybės taikymo. Šiuo atveju taikyta priemonė ir priimtas skundžiamas PD Sprendimas yra labiau prevencinio, nei baudžiamojo pobūdžio priemonė. Sutiktina, kad asmens galimos grėsmės valstybės saugumui vertinimas negali būti grindžiamas vien tik spėjimas ir įtarimais. Jis turi būti paremtas nustatytais faktais, ypač anksčiau atliktais asmens veiksmais, nustatytais ryšiais, jų pobūdžiu. Būtent jų pagrindu ir galima daryti išvadą, ar yra pakankamai reali ir akivaizdi grėsmės valstybės saugumui galimybė.

Aktualus teisinis reglamentavimas (GKŠĮ 17 straipsnio 1 dalies 11 punktą) numato atvejus, kuomet tam tikrų kategorijų ginklų negali įsigyti ir negali turėti asmenys, t. y. kuomet jie kelia grėsmę valstybės saugumui ir kuomet tik gali kelti grėsmę. Būtent pastaroji nuostata „gali kelti grėsmę“ ir taikoma pareiškėjui.

Pažymėtina, kad pareiškėjas nepaneigė faktinių aplinkybių apie vykdomą, vykdytą veiklą, įmonės valdymą, bendravimą su kitais asmenimis ir tų asmenų tarpusavio bendravimą. Tai, kad iš VSD rašte minimų aplinkybių padarytos tam tikros išvados, atskleisti rašte minimų asmenų ryšiai, asmenų ketinimai, planai, yra VSD kompetencijos ir įgaliojimų išdava. Kiekviena viešąją administravimą atliekanti, ar kitą veiklą vykdanči institucija, įstaiga savo funkcijas atlieka teisės aktų pagrindu. Komisija neturi pagrindo abejoti VSD išvadų teisingumu ir pagrįstumu.

Nors skunde teigiama, o posėdžio metu buvo minima, kad galimai Sprendimas priimtas motyvuojant dėl neįvardintų asmenų asmeninio ar politinio suinteresuotumo Komisija sprendžia, kad VSD rašte, kuriuo rėmėsi PD, pateikta informacija yra objektyvi, nepaneigta pareiškėjo, nurodyti konkretūs asmenų ryšiai, jų veikla, atskleistos sąsajos tarp asmenų, taip pat ir ryšiai su pareiškėju. Sprendime pateikta konkreti informacija, o tai iš esmės reiškia, kad atskleistas pareiškėjo ir E. P. tarpusavio ryšių turinys, įtaka pareiškėjo sprendimams steigti ir vykdyti veiklą konkrečioje srityje ir kitos Sprendimui reikšmingos aplinkybės.

Komisija taip pat neabejoja ir VSD pateiktomis išvadomis dėl galimos grėsmės, nes būtent šiai institucijai pavesta vertinti, sisteminti ir daryti išvadas, ar asmenys gali kelti grėsmę valstybės saugumui. Byloje nėra duomenų, kad VSD išvados pagrįstos tik viešo pobūdžio informacija, susijusia su pareiškėju ir kitais asmenimis. Priešingai, kaip teigiama VSD atsiliepime, nagrinėjamu atveju

įslaptinta informacija, teikta atsakovui (PD) detalizuoja, sukonkretina ir papildo neįslaptintus duomenis, papildomai pagrindžia skundžiamą Sprendimą. Taigi, išvada dėl galimos pareiškėjo grėsmės valstybės saugumui pagrįsta ne tik viešo pobūdžio informacija, kuri šioje administracinėje byloje nebuvo pateikta ir negalėjo būti atskleista. Posėdžio metu Pareiškėjo atstovas nurodė, kad į VSD, siekiant gauti visapusišką informaciją apie galimos grėsmės valstybės saugumui pagrindą, kitas neišviešintas ir VSD rašte nenurodytas aplinkybes, nesikreipė, nes, pasak pareiškėjo atstovo, mažai tikėtina, kad tokia informacija būtų pateikta pareiškėjui.

Taigi, Komisija nesutinka su pareiškėju, jog Sprendimas neišsamus, nemotyvuotas, nepagrįstas objektyviais įrodymais. Sutiktina, kad Sprendimas formalizuotas, stokojantis individualizacijos, tačiau šioje konkrečioje situacijos jis ir negali būti kitoks, nes įstatymo leidėjo valia teisės normos, numatančios galimybę taikyti asmeniui apribojimus, yra sukonstruotos tokiu būdu, kad nėra būtinos pasekmės, nereikalaujama, kad asmuo būtų pažeidęs teisės aktus, būtų sukėlęs pavojų kitiems asmenims, konstitucinei santvarkai, ar kt., todėl atmetinas pareiškėjo skundo argumentas, kad galimai pažeista pareiškėjo nekaltumo prezumpcija. Tokiu atveju keltinas klausimas dėl GŠKĮ atitikimo Konstitucijai, tačiau tai nėra šios bylos dalykas.

Be to, Komisija pritaria atsakovo atsiliepime pateiktai pozicijai, kad, GKŠĮ norma yra imperatyvi ir ji nesuteikia teisės viešojo administravimo subjektui, kuriam suteikti įgaliojimai taikyti šią normą (šiuo atveju – atsakovui), pasirinkti kokį nors kitą elgesio variantą. GKŠĮ įtvirtinto reguliavimo prasme, gauti duomenys iš VSD, kad asmuo gali kelti arba kelia grėsmę valstybės saugumui, nėra vertinamoji kategorija, suteikianti diskreciją specialiajam subjektui, kurį įstatymų leidėjas įgaliojo priimti sprendimus dėl leidimų laikyti (nešiotis) ginklus išdavimo, pačiam nuspręsti, kuriuo atveju pretendentas laikytinas galintis kelti arba keliantis grėsmę valstybės saugumui, pagal GKŠĮ, o kuriuo nelaikytinas.

Įvertinus bylos medžiagą, Komisija sprendžia, kad pagrindo naikinti Sprendimą nėra, todėl pareiškėjo skundas atmetinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. Y. skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos narės

Vaida Jokubauskaitė

Danutė Kulikauskienė

Svetlana Sinkevičienė